

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie dotyczącej obwinionego sędziego Sądu Apelacyjnego w W. J. B., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 20 marca 2024 roku, wniosku obrońcy obwinionego w przedmiocie wyłączenia SSN Marii Szczepaniec i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZSK 4/23

na podstawie art. 41 § 2 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 217 z późn. zm.)

postanowił:

1. wniosek obrońcy obwinionego o wyłączenia SSN Marii Szczepaniec i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZSK 4/23 pozostawić bez rozpoznania;
2. wniosek obrońcy obwinionego o niewyznaczanie do składu rozpoznającego wniosek o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZSK 4/23 „orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej osób powołanych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w kształcie nadanym ustawą z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw)” pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 27 lutego 2024 r. obrońca obwinionego wniósł o wyłączenie „Pani Marii Szczepaniec i Pana Tomasza Demendeckiego”, powołanych na stanowisko sędziego Sadu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), od udziału w sprawie wobec sędziego Sądu Apelacyjnego w W. J. B. obwinionego o przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 pkt 5 u.s.p. Nadto autor wniosku wniósł o wyłączenie od rozpoznania wymienionego wyżej wniosku orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej osób powołanych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w kształcie nadanym ustawą z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw: Marka Dobrowolskiego, Marka Motuka, Marka Siwka i Pawła Wojciechowskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionego w przedmiocie wyłączenia SSN Marii Szczepaniec i SSN Tomasza Demendeckiego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZSK 4/23 należało pozostawić bez rozpoznania z przyczyn formalnych.

Zgodnie z treścią art. 41 § 2 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego, zgłoszony na podstawie § 1 po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu. Biegu terminu do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego wyznacza zatem zarządzenie o przydzieleniu sprawy do rozpoznania danemu sędziemu lub wyznaczeniu sędziego do orzekania w tej sprawie (w składzie wieloosobowym), natomiast – co do zasady - końcową datą tego terminu jest rozpoczęcie przewodu sądowego (tj. w sytuacji, gdy przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu sądowego).

W sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZSK 4/23 zarządzeniem z dnia 17 maja 2023 r. zawiadomiono strony o wyznaczonym w powyższej sprawie składzie orzekającym, z pouczeniem, iż w terminie tygodnia od dnia otrzymania niniejszego zawiadomienia przysługuje prawo do złożenia wniosku o jakim mowa w art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (strony nie skorzystały z powyższego uprawnienia), a następnie doszło do rozpoczęcia przewodu sądowego (rozprawy w dniu: 27 czerwca 2023 r. i 3 sierpnia 2023 r.).

Mając zatem na uwadze, iż przepis art. 41 § 2 k.p.k. determinuje zaniechanie merytorycznego rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego w sytuacji, gdy został złożony po rozpoczęciu przewodu sądowego, a przyczyna wyłączenia nie powstała lub nie stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu sądowego, formułowany przez obrońcę obwinionego postulat należało pozostawić bez rozpoznania. Jednocześnie wskazać należy, iż wskazywane w treści pisma przyczyny wyłączenia - zarówno SSN Marii Szczepaniec, jak i SSN Tomasza Demendeckiego –nie stanowią zarówno okoliczności powstałych po rozpoczęciu przewodu sądowego, jak również takich, które stały się wiadome po nastąpieniu tego etapu.

W kontekście wniosku formułowanego w punkcie 1 tiret drugie zasadniczego przypomnienia wymaga, iż uregulowania Kodeksu postępowania karnego nie przewidują wyłączenia sędziego *in abstracto*, gdyż zastosowanie powyższej instytucji dopuszczalne jest w odniesieniu do konkretnej osoby, która została wyznaczona do składu orzekającego w danej sprawie, a nie sędziego mogącego jedynie teoretycznie, w przyszłości zostać wyznaczonym do jej rozpoznania (zob. aktualne na gruncie postępowania dyscyplinarnego sędziów rozważania zawarte w postanowieniach Sądu Najwyższego z: 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16, jak również postanowienia Sądu Najwyższego z: 25 stycznia 2012 r., SNO 49/11, Lex 1215806; 10 października 2014 r., SNO 51/14, Lex 1511819). Niezależnie od powyższego wskazać nadto należy, iż analiza wniosku obwinionego, który nie powołuje rzeczowej argumentacji w tym zakresie, wskazuje przy tym na konieczność przypomnienia, iż wniosek o wyłączenie sędziego winien wykazać związek funkcjonalny pomiędzy podnoszonymi okolicznościami (które muszą mieć

charakter rzeczywisty i obiektywny), a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy, na podstawie których zasadne jest przypuszczenie o możliwości wydania pozbawionego podstaw kierunkowego rozstrzygnięcia. Nie sposób pomijać w niniejszych rozważaniach treści art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, który wprost stanowi, iż „okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności”.

Jednocześnie zauważyć należy, iż orzekanie w trybie o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego oznacza bezskuteczność złożenia wniosku, co powoduje zakaz jego merytorycznego rozpoznania przez organ procesowy. Jeżeli zatem „zostanie stwierdzone, że wniosek z przyczyn wskazanych w art. 41 § 2 k.p.k. należy pozostawić bez rozpoznania, wtedy nie jest to orzekanie w kwestii wyłączenia sędziego, ale co do wniosku o wyłączenie, czyli w kwestii powstania przyczyny wyłączenia lub powzięcia przez stronę wiadomości o przyczynie wyłączenia. Dlatego też w składzie sądu orzekającego o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego może brać udział sędzia, którego wniosek dotyczy” (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 41; jak również postanowienie SN z 21.07.2011 r., I KZP 6/11, OSNKW 2011, nr 8, poz. 66).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

(r..g)

